Aan	: Het College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Asten
Van	: Adviesraad Sociaal Domein Asten (ASDA)
Betreft	: Gevraagd advies op 26-05-‘21, over concept Beleidsplan Sociaal Domein 2022-2027
Zaaknummer	: 2020056832
D.d.	: 07 juli 2021
ASDA kenmerk	: 00007ASDA0721

Geacht College,

Na verschillende uitgebreide overlegrondes is de Adviesraad tot de hieronder beschreven adviezen gekomen. Gezien het grote belang welk het te ontwikkelde beleidsplan “Sociaal Domein Asten” voor de middellange termijn voor de burgers van onze gemeente zal hebben, hopen wij ten sterkste dat de door de Advies Raad ingebrachte adviezen herkenbaar zullen worden opgenomen in het betreffende beleidsplan.

Mocht u nog vragen hebben, of behoefte hebben aan een toelichting zijn wij ten alle tijden bereid voor een overleg.

Met vriendelijke groet,
Namens de Adviesraad Sociaal Domein Asten

Advies op concept Beleidsplan Sociaal Domein 2022-2027.

Inleiding
De Adviesraad vindt, globaal gezien, dat het conceptplan een mooi-, vernieuwend- en creatief document is geworden. Er is duidelijk nagedacht over waar in de toekomst de focus dient te worden gelegd. Complimenten hiervoor.
Te waarderen is, dat de toch complexe materie, kernachtig is weergeven. Het ademt overduidelijk een moderne- en visionaire sfeer voor deze, voor het sociale domein, complexe tijd!
Hiernaast hebben wij toch gevonden enkele kanttekeningen te moeten plaatsen.

Naar de mening van de Adviesraad is het concept, ook voor een beleidsstuk, wel zeer algemeen omschreven. De Adviesraad mist de gebruikte achtergrondinformatie en uitwerking waarop de voorstellen gebaseerd zijn. Hierdoor zal de route van acceptatie om van conceptplan naar definitief plan onnodige “voetangels en klemmen” tegen kunnen gaan komen.
Met de door ons uitgebrachte adviezen hopen wij vertragingen in het verdere proces te kunnen beperken.

Desondanks is het hierdoor voor de Raad in het ontwikkelen van adviezen somtijds lastig geweest een consistente koers te ontdekken en te varen. Toch is dit onzes inziens na diverse uitgebreide gedachtewisselingen goed gelukt. Om u een indruk te geven hoe de Adviesraad bij tijd en wijle geworsteld heeft met de teksten uit uw conceptplan is ervoor gekozen om naast de advisering een korte inhoudelijke indruk te geven van onze gedachtewisselingen. Wat steeds bij ons gespeeld heeft is “De “Hoe” vraag; deze is zeker zo belangrijk om in te schatten wat het voor de Astense inwoners betekent. En hoe te komen tot een duidelijk en concreet beeld van de behoeften van de inwoners van Asten.”

Tijdens het bestuderen van dit concept komt het woord ‘maatwerk’ binnen de adviesraad vaak naar voren. We willen dit begrip terugzien in het beleidsplan van Asten, momenteel zien we het begrip maatwerk nog te weinig terug in het beleidsplan. Het Sociaal Domein is nu nog afhankelijk van regels en afspraken, maar is de toekomst niet meer gericht op maatwerk? En sturen jullie daar zelf niet ook al op? De woordkeuzes en omschrijvingen zijn echter al veel individueler omschreven. Is dat niet wat de overheid én de inwoners graag ‘willen’ zien in de toekomst?

Gevolgde procedure
Binnen de Adviesraad Sociaal Domein is het concept Beleidsplan Sociaal Domein 2022-2027 gelezen en becommentarieerd. Daarna is mevrouw Vullers uitgenodigd voor een toelichting en antwoord te geven op onze vragen. Van deze bijeenkomst is verslag gemaakt. Hierna is het concept Beleidsplan Sociaal Domein 2022-2027 voorgelegd aan de commissie burgers. Door het kiezen voor deze volgorde van overleg is het voor mevrouw Vullers mogelijk, desgewenst, aanpassingen te maken. Wellicht is de volgorde zoals nu gevolgd in de toekomst voor herhaling vatbaar, of zelfs wenselijk. We zouden graag zien dat het uitvoeringsprogramma ook ter advisering aan de Adviesraad voorgelegd wordt.

Leeswijzer
Om het behandelen van de onze adviezen te vergemakkelijken is er voor de volgende opzet gekozen:
1/ Globale verwijzing naar tekst uit het concept Beleidsplan Sociaal Domein 2022-2027.
2/ Korte samenvatting van de discussie gevoerd binnen de Adviesraad.
3/ Het door de Adviesraad uitgebracht advies.

1/Advies “Normalisering”

1.1/ *Verwijzing conceptplan*

In het hele concept beleidsstuk speelt het begrip “normalisering” een richtinggevende rol.

1.2/ *Discussie*

Dilemma’s b.v. normaliseren zijn niet aangeraakt, maar van groot belang om dat te ontwikkelen. Wat schuurt hier en hoe ga je keuzes maken? Je ziet niet wat eronder ligt!

Wat is normaal – normaliseren – betekent andere invulling en inhoud, hoe gaan we dit aanpakken want dat is de toekomst.

1.3/ *Advies*

Gezien de spilfunctie van het begrip “normaliseren” adviseert de Raad dit begrip concreet te definiëren. Waarbij met name de vertaling naar de operationele praktijk transparant inzichtelijk wordt gemaakt.

2/ Advies “Communicatie”

2.1/ *Verwijzing conceptplan*

In het conceptplan worden de informatie c.q. communicatielijnen regelmatig aangestipt.

2.2/ *Discussie*

‘’Hoe denken inwoners hierover? Zij moeten het straks gaan uitvoeren!’’
Te noemen zijn de kort genoemde bevolkingssamenstelling inwonersaantallen en waar liggen daarin de grootste knelpunten.

Ook zijn er wellicht verschillen in mogelijkheden in de kernen wat betreft gebruikmaking van voorzieningen en de ‘’rol van inwoners als het bijv. gaat om bijv. burgerinitiatieven, welzijn en zorg.’’
Te weinig aandacht en stimulans voor burgerinitiatieven. Als er een idee is trekt de gemeente zich snel terug.

‘’Communicatie afstemmen naar de Astense inwoners!’’ Op het gemeentehuis kom je niet vaak, mensen gaan niet zomaar uit zichzelf opzoek naar info, ze moeten wakker geschut worden/geprikkeld worden.
Digitaal, Peelbelang, SIRIS...

2.3/ *Advies*

Maak van de communicatie naar de bewoners van Asten een speerpunt en stel eisen aan de kwaliteitsborging (bijvoorbeeld deskundigheid en duidelijkheid naar burgers) hiervan gedurende de gehele looptijd van het plan.

3/ Advies "Vergrijzing"

3.1/ *Verwijzing conceptplan*

Het begrip vergrijzing wordt impliciet benoemd en wordt toegelicht in bijlage 1.

3.2/ *Discussie*

Wat zijn de gevolgen van de vergrijzing? Hoe staat het met wonen voor ouderen in de toekomst. Wat is hierover de visie? Verbinding tussen wonen en zorg in woningbouwprogramma realiseren. We zien graag ontwikkeling naar andere woonvormen ''want dat is een vraag van inwoners'', waar ligt dat raakvlak, we zien dat niet terug.

Voorbeeld hofjeswoningen voor ouderen, waarin ontmoetingsruimte mogelijk is, kleinschalige projecten of uitbreiding van bestaande? ''Wat zijn de wensen van de inwoners?''
Ouderen proberen we nu langer thuis te houden, langer zelfstandig wonen in eigen omgeving, maar is dit in de toekomst wel te realiseren, mantelzorg wordt minder (Krijgt minder aandacht vanuit de gemeente) en minder aandacht aan het enthousiast maken van de mantelzorgers, vrijwilligers worden minder (Groep wordt steeds kleiner en de nood wordt groter) Meer zorgen en zorg op het sociaal, emotioneel en eenzaamheid gebied.

Eenzaamheid o.a. in kader Corona en mogelijke problemen met herstart activiteiten.
Wat zijn de verbindingen bij wonen, welzijn en zorg?

Hoe staat het met de mantelzorg, hoe het nu georganiseerd is baart ons grote zorgen. ONIS is onzes inziens een groot gemis hierin.

Burgerinitiatieven op het gebied van Welzijn en Zorg stimuleren en mantelzorg in de verschillende kernen stimuleren.

De trend zet in steeds minder vrijwilligers, nu opgeven als je een project wilt doen en niet meer echt blijvend betrokken bij een initiatief, instelling of organisatie.

De gemeente heeft nog te weinig samenwerkingsverbanden om goed door te kunnen door ontwikkelen, wat wordt daar mee gedaan?

In het kader van mantelzorg ook mogelijkheden de mantelzorgwoningen benutten hier ''is meer vraag naar'', deze regels versoepelen, geeft meer kansen op samen wonen en leven.

Woningen voor jongeren, probeer ze in Asten te houden, ''dat willen er veel'', zij zijn de toekomst en Asten, zorg dat ook voor hun Asten aantrekkelijk wordt.

Samen voor Elkaar… ''de inwoners willen wel''…Maar hoe dan?

Het grijze gebied toch benoemen, zo blijft het lucht! Maak onderwerpen inzichtelijk en meetbaar.
Alles moet goedkoper maar uiteindelijk, na een langere weg is het toch veel duurder.
Trieste beelden bij verenigingen en organisaties nu de subsidies zo verlaagd zijn.
''Maar inwoners willen ergens bij horen en ontspannen.''

3.3/ *Advies*

Definieer een omvattend plan waarin levensfasen/leeftijdsfasen leidend zijn op een zodanige manier waardoor het voor ieder mogelijk is zijn/haar leven optimaal vorm te geven binnen onze gemeenschap. Immers hebben wij niet allemaal te maken met vergrijzing. Een levenscyclus speelt zich af van geboorte naar een eigen kamer, een HAT-eenheid, een eigen (gezins-)woning, een ouderenwoning. Werken aan deze doorstroming zal veel opleveren voor ons sociaal domein.

4/ Advies ''Burgerinitiatieven stimuleren''

4.1/ *Verwijzing conceptplan*

Samen met elkaar – Sterke sociale omgeving – Ondersteuning & voorzieningen

4.2/ *Discussie*

Burgerinitiatieven op het gebied van Welzijn en Zorg stimuleren en mantelzorg in de verschillende kernen stimuleren.

De trend zet in… steeds minder vrijwilligers, nu opgeven als je een project wilt doen en niet meer echtblijvend betrokken bij een initiatief, instelling of organisatie.

Hoe staat het met de mantelzorg, hoe het nu georganiseerd is baart ons grote zorgen. ONIS is onzes inziens een groot gemis hierin.

In het kader van mantelzorg ook mogelijkheden de mantelzorgwoningen benutten hier ''is meer vraag naar'', deze regels versoepelen, geeft meer kansen op samen wonen en leven.

Woningen voor jongeren, probeer ze in Asten te houden, ''dat willen er veel'', zij zijn de toekomst en Asten, zorg dat ook voor hun Asten aantrekkelijk wordt.

4.3/ Advies

Op het gebied van burgerinitiatieven zien we veel mooie acties ontstaan en wij zijn blij met de ondersteuning die deze initiatieven krijgt vanuit de gemeente. Om teleurstellingen t.a.v. burgerinitiatieven te voorkomen is duidelijkheid in beleid nodig.
Echter zien we een uitdaging bij de mantelzorg. Mantelzorgwoningen kunnen hierbij helpen, maar ook beleid rondom mantelzorg. Wij vragen ons af hoe de zaken nu geregeld worden, sinds ONIS niet meer ondersteunt bij de mantelzorg. Het welzijn en de zorg voor mensen met behoefte aan (mantel)zorg kan onvoldoende geboden worden door een financieel tekort en (onder)facilitering. Daarvoor zijn vrijwilligers nodig. We zien graag in het beleidsplan terug wat het beleid zal zijn om mantelzorg, vrijwilligers en burgerinitiatieven te stimuleren en te onderhouden.
Niet te vergeten ook de aangepaste woningen voor mensen met een beperking. Hierbij is maatwerk essentieel.

5/ Advies ''Jeugdproblematiek''

5.1/ Verwijzing conceptplan

Kansen voor iedereen – Gezondheid & vitaliteit – Ondersteuning & voorzieningen

5.2/ Discussie

De link naar de enquêtes Tip Asten is positief te noemen. Maar betrek jongeren hier vooral bij, zij hebben de toekomst, zij hebben netwerken, voorstel korte vragen en met QR-codes werken.
''Alle inwoners meer promoten om mee te doen met TIP'', deelnemers nu nog zeer beperkt, geeft dan meer inzicht/overzicht in de werkelijkheid, nu is de groep veel te klein.

Het thema m.b.t. jeugd/jeugdproblematiek is onderbelicht. Met name het belang van preventief signaleren, als er iets niet goed dreigt te gaan in de opvoeding, op scholen, vrijetijd etc. Tevens gemis in het item m.b.t. de taken die de gemeente overgedragen heeft gekregen m.b.t. jeugdhulp en de tekorten en wachtlijsten (intensieve zorg) die er zijn. Gezondheid en leefstijl en beweging ook voor jeugdigen. Bewustwording vooral ook voor jeugdigen stimuleren. Gym, zwemlessen en muziek mogelijk uitbreiden.

Er heerst stilte bij de jeugd, alcohol en druggebruik, wordt het en hoe wordt dit gecontroleerd? Jeugd hoort uitgedaagd te worden, ook in ons dorp, bv. Bewegen, ontmoeten op een positieve manier. Gebruik het park hiervoor.

Verbinding onderwijs en Jeugdzorg – Hier zit frictie!

5.3/ Advies

''De jeugd is de toekomst.'' Echter hoe wordt de uitdaging van tekorten en wachtlijsten binnen (intensieve) jeugdzorg aangepakt nu de taken aan de gemeente zijn overgedragen? We zouden graag in het beleidsplan van Asten zien dat er inzet wordt gedaan op het preventief signaleren door sterke samenwerkingsverbanden op te bouwen tussen ouders, school en jeugdzorg. Daarnaast is ons advies om breed te signaleren bij de jeugd in Asten, te denken valt aan opvoeding, school, vrije tijd, gezondheid, beweging en sociale en emotionele stabiliteit. Vanuit daar kan er gekeken worden naar wat de jeugd in Asten nodig heeft t.a.v. deze vroege signalering en om vervolgens daar preventief op te handelen om verdere problematiek te voorkomen.

En zodra de jeugdproblematiek toch de kop op steekt, denk aan alcohol- en drugsgebruik, mentale gezondheid en kansengelijkheid op gebied van sport, hulpmiddelen voor school en muziek, zien we graag terug in het beleidsplan van Asten wat eraan gedaan wordt om deze problematieken zo klein mogelijk te houden en waar mogelijk om te buigen naar iets positiefs. Bijvoorbeeld het laten ontmoeten van jongeren in het park en de jongeren een stem geven via TIP Asten.
We denken dat bepaalde jeugdproblematiek kan ontstaan bij een ''niet overwogen'' beslissing voor het krijgen van kinderen. Wellicht ligt hier een taak voor het onderwijs en het sociaal domein.

6/ Advies ‘Mentale gezondheid’
6.1/ Verwijzing conceptplan
Uitdaging: Sociaal Domein Asten

6.2/ Discussie
Armoedebeleid moeilijk in beeld te krijgen, door schaamte en geen last te willen zijn: Laat leerkrachten mee screenen.

De mentale gezondheid is onderbelicht.

‘’Stel inwoners op hun gemak en geef gemotiveerde informatie en duidelijkheid’’, denk hierbij aan persoonlijke gesprekken, opstellen van brieven, indicatie en herindicatie geeft zoveel stress bij betrokkenen.

6.3/ Advies
De mentale gezondheid van de Astense inwoner, daar draait het om in het Sociaal Domein van Asten. Armoede drukt een grote stempel op de mentale gezondheid van de mens. Echter, armoede is moeilijk te signaleren. Samenwerkingsverbanden met scholen, verenigingen, wijkondersteuner en wellicht een huisarts op het gebied van signalering van armoede zouden wij graag zien ontstaan. Onderschat daarbij niet wat inwoners onderling voor elkaar kunnen betekenen en laat hen elkaar daarin stimuleren.

Daarnaast is de mentale gezondheid van een mens is ook deels afhankelijk van hoe problematieken van mensen gehoord, begrepen en behandeld worden. Ouders van een kind met autisme dienen elk jaar een herindicatie in om te ‘bewijzen’ dat dit kind nog steeds dezelfde zorg nodig heeft. Dit papierwerk is slopend en levert enorm veel stress op, wat ten koste gaat van de mentale gezondheid. Zoek naar mogelijkheden om inwoners van Asten hierin tegemoet te komen en ze gehoord en begrepen te laten voelen.
Maar ook uit huis vliegende jongeren in Asten krijgen het op den duur mentaal zwaar, wanneer zij niet aan een huis in Asten kunnen komen.
Dit soort uitdagingen zijn realiteit en wij zouden graag in het beleidsplan van Asten terugzien hoe dit op te lossen.